

ממשלה פרו-ישראלית חדשה באתונה

מאת השגריר אריה מקל

מבט מבס"א מס' 1,231, 19 ביולי 2019

תקציר: עלייתה לשלטון ביוון של מפלגת הימין השמרנית "הדמוקרטיה החדשה" לא תחליש את מתכונת היחסים ההדוקה עם ישראל, ואולי אף תביא לחיזוקה. זאת למרות כהונתו של שר עם עבר בעייתי בממשלה.

ב-30 ביוני התקיימו בחירות כלליות ביוון והתוצאה הייתה מהפך. המפלגה ששלטה במדינה בארבע השנים האחרונות, "סיריזה", שנחשבה למפלגת שמאל רדיקלי, הודחה מהשלטון והוחלפה על-ידי מפלגת הימין השמרנית "הדמוקרטיה החדשה". ראש הממשלה אלכסיס ציפראס הוחלף בקיריאקוס מיטסוטאקיס.

בעשור האחרון, מאז שהמשבר הכלכלי היכה ביוון ואכל בה כמעט כל חלקה טובה, אימצו היוונים לעצמם נוהג: להאמין להבטחות הבחירות, להתאכזב מיד לאחריהן ולהחליף את הממשלה אחת לכמה שנים. המשבר פרץ כאשר הסוציאליסט ג'ורג' פאפאנדראו היה בשלטון. לאחר שנים אחדות הוא הוחלף על-ידי מנהיג הימין אדוניס סמראס. לאחר שלוש שנים (ב-2015) הוחלף אף הוא על-ידי איש השמאל ציפראס, וכעת עלה לשלטון מיטסוטאקיס מהימין.

קיריאקוס מיטסוטאקיס (51) הוא בן למשפחה פוליטית מרכזית ביוון. אביו, קונסטנטינוס, היה אף הוא ראש ממשלה. אחותו – דורה באקויאני – היתה שרת החוץ וראש העיר אתונה, ואחיינו קוסטאס באקויאניס - בנה של דורה – הוא עכשיו ראש העיר אתונה.

תוצאות הבחירות היו חד משמעיות: השמרנים קיבלו 39.85% וסיריזה רק 31.53%. ביוון קיים חוק מעניין, לפיו המפלגה הזוכה מקבלת בונוס של 50 חברי פרלמנט (מתוך 300) כדי להבטיח יציבות שלטונית. אי לכך קיבל מיטסוטאקיס רוב מוחלט בפרלמנט – 158 מושבים, ואילו ציפראס קיבל רק 86 מושבים. שאר המושבים התחלקו בין מספר מפלגות קטנות. גיל הבחירה המינימלי ביוון הוא 17.

מיטסוטאקיס לא נזקק לקואליציה ולא איבד זמן. יום לאחר הבחירות הוא הושבע לראש ממשלה, וביום שלאחר מכן כבר הציג את ממשלתו שכוללת רבים מבכירי מפלגתו ומספר טכנוקרטים.

המשימות שניצבות בפני ראש הממשלה החדש אינן פשוטות. היוונים קיבלו בעשור האחרון שלוש תוכניות חילוץ מהאיחוד האירופי וקרן המטבע הבינלאומית שהסתכמו כמעט בשלוש מאות מיליארד אירו. אף על פי כן, המשבר הכלכלי מסרב להיעלם. האבטלה עדיין גבוהה מאוד והמשק לא מתאושש. על רקע זה הוכרעו הבחירות ועכשיו

הציבור ידרוש תוצאות. מיטסוטאקיס הבטיח להפחית מיסים, ליצור מקומות עבודה, לצמצם את הסקטור הציבורי הענק ולפעול בעצה אחת עם המלווים לשיקום הכלכלה. חובת ההוכחה היא מעתה עליו.

ובקטע הישראלי: יחסי יוון-ישראל שודרגו מאוד מאז 2010 ועכשיו הם בשיאם למרות חילופי השלטון התכופים באתונה. אין ספק שהיחסים הללו, שכוללים שיתוף פעולה ביטחוני משמעותי, ישתפרו עוד יותר בתקופתו של מיטסוטאקיס שיש לו גם יחוס משפחתי רלוונטי.

אביו היה המנהיג שב-1990 העלה את דרג היחסים עם ישראל לדרג שגריר. מיטסוטאקיס הבן ביקר אשתקד בישראל והתחייב פומבית לשדרג עוד יותר את היחסים אם יבחר לראש ממשלה. באותה עת גם נפגש עם ראש הממשלה נתניהו והשמיע דברים דומים. גם שר החוץ החדש, ניקוס דנדיאס, לשעבר שר הגנה ושר לביטחון פנים, מוכר כידיד גדול של ישראל.

הערת אגב: קצת נחת ניתן לשאוב מהעובדה שהמפלגה הניאו-נאצית "השחר הזהוב", שהיו לה 18 חברים בפרלמנט היוצא, לא עברה את אחוז החסימה (3%), ותישאר ללא ייצוג פרלמנטרי. היא דורשת אמנם ספירה חוזרת, אך הסיכויים לכך קטנים מאוד. לעומת זאת, בממשלה החדשה מכהן אדם עם עבר בעיתי: שר החקלאות הפיתוח והמזון מאקיס וורידיס שהיה בנעוריו פעיל ואף הנהיג ארגוני סטודנטים מהימין הקיצוני באתונה ובלונדון. לאחר מכן היה פעיל במפלגות ימין קיצוני וב-1994 הקים את "החזית ההלנית", ארגון שפעל בעיקר נגד המהגרים הבלתי חוקיים. בהמשך הצטרף ל"לאוס" וב-2007 נבחר מטעמה לפרלמנט. לאוס הייתה מפלגת ימין קיצוני שעם מנהיגיה נימנו אנטישמים ידועים כקונסטנטינוס פלבריס, מחבר הספר היהודים - כל האמת.

ב-2012 מונה וורידיס לשר התשתיות והתחבורה, וכעבור זמן קצר עזב את "לאוס" והצטרף ל"ניאה דמוקרטיה", מפלגת השלטון החדשה, בה התקדם במהירות וכעבור שנתיים מונה לשר הבריאות. ארגונים יהודיים וגורמי שמאל מחו על המינוי, אך ללא הועיל, ועתה כאמור מונה שוב לשר. וורידיס מכחיש את הטענות נגדו, ומגדיר עצמו כ"ליברל לאומי".

סביר להניח שלהמצאות וורידיס בממשלה תהיה השפעה מזערית, אם בכלל, על היחסים ההדוקים והמתהדקים בין יוון לישראל.

גרסה מוקדמת של המאמר התפרסמה בישראל היום ב-11.7.19

* השגריר אריה מקל הוא עמית בכיר במרכז בגין-סאדאת למחקרים אסטרטגיים. כיהן כשגריר ישראל ביוון בשנים 2010 עד 2014.